

อุดมการณ์ทางเพศในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์

Gender Ideology in the New Words Royal Institute Dictionary Volume 1-2: A Critical Discourse Analysis

ขจิตา ศรีพุ่ม (Khajita Sripoom)¹

Received: December 12, 2018

Revised: February 5, 2019

Accepted: March 12, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาอุดมการณ์ทางเพศที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในข้อความประโยคตัวอย่างจากหนังสือพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยใช้มุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่อุดมการณ์ทางเพศ วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและชุดความคิดย่อยในอุดมการณ์ทางเพศ พร้อมทั้งวิเคราะห์การกระจายตัวบทและวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ผลการวิจัยพบว่า มีอุดมการณ์ทางเพศ 3 ประเด็น ได้แก่ เพศหญิง เพศชาย และเพศทางเลือก แต่ละประเด็นสื่อชุดความคิดย่อย 3 ชุดความคิด การใช้กลวิธีทางภาษาปรากฏการใช้กลวิธีทางภาษา 6 กลวิธี ได้แก่ การใช้สำนวน การใช้คำเรียก การใช้คำนาม การใช้คำกริยา การใช้คำขยายกริยา และการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ ด้านการบริโภคนิยมและการกระจาย

¹ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วาทกรรมพบว่า มีลักษณะการกระจายตัวบทแบบสื่อสารมวลชน ในด้านภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทยแสดงให้เห็นว่า มีการแบ่งแยกบุคคลที่ปรากฏเน้นไปที่เรื่องทางเพศสภาพและตัดสินความเป็นหญิง ชาย และเพศอื่น ๆ จากสภาพทางกายที่แสดงออกไม่ได้พิจารณาถึงคุณสมบัติภายใน

คำสำคัญ: อุดมการณ์เพศ, พจนานุกรมคำใหม่, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, กลวิธีทางภาษา

Abstract

The research aimed at studying sexual ideology through the linguistic expression in sentences used in the New Words Royal Institute Dictionary Volumes 1-2. The theory used was a Critical Discourse Analysis Approach. The objectives of this research were to classify and categorize the sexual ideology, to analyze the communication strategy and a group of ideas in sexual ideology, to figure out the dissemination of discourse and the practice of discourse that represented Thai society and culture appearing in the dictionary. The research findings revealed that there were 3 sexual ideologies: female, male and alternative sex (third gender). Each discourse was composed of 3 sets of ideas. 6 linguistic devices that expressed gender and identity included the use of idioms, address term, noun forms, verb forms, adverb, using rhetorical questions. In term of consumption and dissemination of the discourse, it was found that the discourse was disseminated via mass media. This discourse reflected the gender discrimination in Thai society and culture of individual by focusing on the physical condition of gender instead of considering the internal qualities.

Keywords: Gender Ideology, the New Words Royal Institute Dictionary, Critical Discourse Analysis, Linguistic Devices

บทนำ

บทความวิจัยนี้ เขียนขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นถึงการแสดงอำนาจผ่านการใช้ภาษาที่สามารถซ่อนเร้นชุดความคิดบางประการเกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคมไทย ข้อมูลที่ใช้ศึกษามาจากข้อมูลประโยคตัวอย่างในหนังสือพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 โดยตัวบทที่นำมาวิเคราะห์นั้นถูกผลิตขึ้นจากหน่วยงานระดับชาติ และตัวบทถูกเผยแพร่ทั้งในรูปแบบหนังสือวิชาการและเอกสารดิจิทัล ชุดความคิดเรื่องเพศที่ประกอบสร้างผ่านตัวบทนี้ สามารถแสดงสภาพความคิดของสังคมไทย และอาจเป็นอุดมการณ์บางประการที่ชักจูงความคิดในเรื่องเพศที่เป็นอยู่ในสังคมไทยต่อไปได้ ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจ การศึกษาวิเคราะห์นี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical discourse analysis) ที่นำวิธีการทางภาษาศาสตร์ คือ การศึกษากลวิธีการใช้ภาษามาใช้วิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่แฝงอยู่ในตัวบทซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวาทกรรม และศึกษาวาทกรรมในฐานะกระบวนการทางสังคมที่เน้นการวิเคราะห์บริบทสังคมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้เห็นพลวัตของสังคมที่สะท้อนผ่านภาษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางเพศที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 ตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์
2. วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและชุดความคิดย่อยในอุดมการณ์ทางเพศที่ปรากฏ
3. วิเคราะห์การกระจายตัวบทและวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมไทย

การทบทวนวรรณกรรม

พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 ฉบับราชบัณฑิตยสถานถูกผลิตขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่ว่า “พจนานุกรมคำใหม่เป็นพจนานุกรมที่รวบรวมคำที่เกิดขึ้นใหม่ และคำที่เปลี่ยนแปลงการใช้หรือเปลี่ยนแปลงความหมายแตกต่างไปจากที่ได้เก็บไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 โดยมีความหมายของคำ ตัวอย่างการใช้และที่มาของ

คำด้วย ราชบัณฑิตยสถานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าพจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1 จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากาเกิด และการเปลี่ยนแปลงของคำที่ใช้ในสังคมไทยตลอดจนการศึกษาเรื่องที่มาจากคำในภาษาภาคหน้า” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553, หน้า 3) หลังจากนั้นพจนานุกรมเล่ม 2 และ 3 ก็ถูกรวบรวมจัดพิมพ์และเผยแพร่ออกมาอย่างต่อเนื่องทั้งนี้ราชบัณฑิตยสถานให้เหตุผลการจัดทำว่า “เนื่องจากภาษาเป็นสิ่งที่เราใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันโดยปกติภาษาย่อมมีการผันแปรและเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมของคนในชาติ ภาษาไทยก็ผันแปรไปตามความเป็นไปของสังคมไทยด้วย ภาษาไทยมีคำใหม่ สำนวนใหม่ วลีใหม่เกิดขึ้นทุกวัน คำที่ใช้อยู่เป็นปรกติก็อาจเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้ ขยายความหมาย หรือเปลี่ยนความหมายผิดแผกแตกต่างไปจากเดิม” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 2) ปัจจุบันราชบัณฑิตยสถานได้จัดพิมพ์พจนานุกรมคำใหม่ไปแล้ว 3 เล่มปรากฏว่ามีผู้สนใจจำนวนมาก และปัจจุบันพจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1 และ เล่ม 2 ได้จำหน่ายหมดลงแล้วจึงได้รวมเล่มและพิมพ์ขึ้นใหม่โดยใช้ชื่อว่าพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2

ความน่าสนใจของข้อมูลในพจนานุกรมคำใหม่ คือ ตัวอย่างของประโยคที่นำมาแสดงเพื่ออธิบายขยายความคำที่ต้องการให้ความหมาย หรือเพื่อยกตัวอย่างการใช้แสดงให้เห็นถึงชุดความคิดบางอย่างที่ถ่ายทอดไปสู่คนในสังคมได้ เช่น ตัวอย่างประโยค “อกไขดาวอย่างนี้ผู้ชายคนไหนจะมาขอเป็นแฟน”, “ผู้หญิงจอบแบบอย่างเธอต้องใส่เสื้อฟู ๆ ถึงจะสวย” แสดงถึงชุดความคิดเรื่องลักษณะที่จะบ่งถึงความงามของผู้หญิงเป็นต้น สำหรับงานวิจัยนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับวาทกรรมทางเพศ ดังนั้นจึงมีเรื่องประเด็นเพศสถานะมาเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอกล่าวอย่างสังเขปดังต่อไปนี้

คำว่า Gender ตรงกับคำในภาษาไทยว่า เพศสถานะบางทีอาจใช้ว่า เพศสภาพหรือเพศสถานะ ก็ได้ เรื่องเพศสถานะได้กลายมาเป็นประเด็นทางสังคมนับตั้งแต่มีการเรียกร้องสิทธิสตรีในช่วงต้นของปี 1970s ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้กระแสการตื่นตัวในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องผู้หญิงเกิดขึ้นอย่างจริงจัง ส่งผลให้การศึกษาเกี่ยวกับผู้ชายได้รับความสนใจตามมา จนกระทั่งเกิดมีการวิพากษ์แนวคิดในการศึกษาเรื่องความเป็นชาย (Masculinity) และความเป็นหญิง (Feminine) ขึ้น (วรรณภรณ์ สุขมาก, 2547 อ้างถึงในวุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ, 2553, หน้า 16) เรื่องความแตกต่างทางเพศระหว่าง “ชาย” และ “หญิง” นั้นเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยธรรมชาติ แต่บทบาททางเพศ

สภาวะ (Gender roles) ของชายและหญิง เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคม (socially constructed) (de Beauvoir, 1952, West and Zimmerman, 1987, Lorber, 2003 อ้างถึงในศิริพร รักดีผาสุก, 2553, หน้า 1) สำหรับผู้หญิง (de Beauvoir, 1952) กล่าวถึงความเป็นผู้หญิงว่า ไม่มีอะไรที่จะเป็นผู้หญิงตามธรรมชาติ มีแต่การนิยามว่าจะให้ผู้หญิงเป็นอะไรเท่านั้น และความเป็นผู้หญิงล้วนเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมา สิ่งหนึ่งที่มีบทบาทในการประกอบสร้างหรือนิยามความเป็นผู้หญิงก็คือ “ภาษา”

งานวิจัยด้านภาษาและวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ศึกษาประเด็นอันเกี่ยวข้องกับเพศที่น่าสนใจมีดังนี้ วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่องอุดมการณ์ความเป็นชายในวาทกรรมโฆษณาสินค้าและบริการสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชายพบว่า กลวิธีทางภาษาที่วาทกรรมโฆษณาใช้เพื่อสื่ออุดมการณ์ความเป็นชายมี 2 กลวิธีคือ กลวิธีทางวัจนภาษาและอวัจนภาษา ซึ่งกลวิธีทางภาษาดังกล่าวมีบทบาทในการประกอบสร้างอุดมการณ์ว่า ผู้ชายต้องมีรูปลักษณ์ที่ดูดีอย่างไม่มีที่ติ ผู้ชายต้องมีบทบาทในพื้นที่สาธารณะ ผู้ชายต้องเป็นสุภาพบุรุษ และเรื่องเพศเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้ชาย ทั้งนี้วาทกรรมโฆษณานำเสนอว่า สินค้าและบริการเป็นตัวช่วยที่ดีที่จะทำให้ผู้ชายเป็นผู้ชายที่สมบูรณ์แบบได้

ศิริพร รักดีผาสุก (2553) ได้ศึกษาวาทกรรม “ความเป็นผู้หญิง” ในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทยพบว่า ในบทความแนะนำวิธีการ (How-to) และโฆษณาในนิตยสารสุขภาพและความงามได้ถ่ายทอดอุดมการณ์หลักเกี่ยวกับ “ผู้หญิงที่พึงประสงค์” ว่า คือผู้หญิงที่มีรูปลักษณ์บางอย่างซึ่งได้รับการนิยามว่าเป็นเครื่องบ่งบอก “ความสวยสุขภาพดี” อาทิ รูปลักษณ์ที่ดูอ่อนเยาว์ เรือนร่างผอมเพรียว ผิวขาวกระจ่างใส เป็นต้น ส่วนรูปลักษณ์ที่ตรงกันข้ามกับลักษณะที่พึงประสงค์ถูกนำเสนอว่าเป็นปัญหา และเป็นศัตรูของผู้หญิงทำให้ประสบปัญหาและขาดความมั่นใจ ทั้งนี้ผู้หญิงสามารถปรับเปลี่ยนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ โดยปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและใช้สินค้าและบริการที่โฆษณา

คชาธิป พานิชตระกูล (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี พ.ศ. 2555: การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์พบว่า กลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายมีทั้งการใช้กลวิธีทางวัจนภาษาและอวัจนภาษา ทั้งนี้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวประกอบสร้างภาพ

แทนว่าชายรักชายเป็น “พวกวิปริตผิดเพศ” เป็น “ตัวประหลาด” และตกเป็น “จำเลยของสังคม” ส่งผลให้คนในสังคมรู้สึกรังเกียจและกีดกันคนกลุ่มนี้ออกจากสังคม เนื่องจากความคิดเรื่องความไม่เข้ากันและเห็นว่าผิดแปลกไปจากธรรมชาติหรือสิ่งที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ ยังนำเสนออุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชาย ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสองส่วน ส่วนแรก คือ อุดมการณ์ที่ต่อยาวาทกรรมกระแสหลักของสังคมปรากฏ 3 อุดมการณ์ ได้แก่ 1. ชายรักชายยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคม 2. ชายรักชายมักจะมีการแสดงออกที่แตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม 3. ชายรักชายมักจะหมกมุ่นอยู่กับเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ และส่วนที่สองเป็นอุดมการณ์ที่ต่างไปจากวาทกรรมกระแสหลักปรากฏ 2 อุดมการณ์ ได้แก่ 1. ชายรักชายทำสิ่งต่าง ๆ ได้เหมือนบุคคลทั่วไป 2. ชายรักชายประสบความสำเร็จได้ด้วยความสามารถของตนเอง จะเห็นได้ว่า ประเด็นเรื่องเพศที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษามีความน่าสนใจและสะท้อนภาพความคิดและอุดมการณ์ที่ถูกผลิตสู่สังคมได้เป็นอย่างดี

ในการวิเคราะห์ให้เห็นถึงอุดมการณ์ทางเพศที่สะท้อนผ่านกลวิธีทางภาษา ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1994) เพื่ออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาในตัวบทกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่อยู่รายล้อมตัวบท สรุปแนวคิดสำคัญได้ดังนี้

แฟร์คลัฟเป็นนักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษ (Fairclough, 1995, Fairclough et al., 2011, p. 357 อ้างถึงในทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2558, หน้า 8-11) ที่กล่าวถึงการศึกษาชาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical discourse analysis) หรือ CDA ว่าเป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและเป็นเหตุเป็นผลกันระหว่างวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม เหตุการณ์ และตัวบท โดยดูความสัมพันธ์และกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมในภาพที่กว้างขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการศึกษาถึงวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม การผลิตตัวบท ลักษณะของตัวบท การกระจายตัวบท ผู้รับตัวบท โดยที่เหตุการณ์และตัวบทเหล่านั้นเป็นผลมาจากการถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ของอำนาจและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจ และความซับซ้อนเหล่านั้นเองเป็นปัจจัยในการรักษาและครอบครองอำนาจนั้น ทั้งนี้ว่าทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นสหวิทยาการที่มุ่งเน้นที่จะศึกษาปัญหาหรือประเด็นทางสังคม วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงประกอบด้วยทฤษฎีจากหลายศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้มีวิธีวิจัยได้หลายรูปแบบ แต่สิ่งที่ทุกศาสตร์มีร่วมกัน

คือ ความสนใจที่มุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับอำนาจ ความไม่เท่าเทียม และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม

สรุปได้ว่า วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มองว่าภาษาและสังคมมีอิทธิพลต่อกัน กล่าวคือ ภาษาประกอบสร้างสังคมและสังคมประกอบสร้างภาษา ดังนั้น ในการวิเคราะห์ตัวบทนั้น วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จะวิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคในตัวบท เพื่อหาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ โดยคำศัพท์และโครงสร้างประโยคในตัวบทนี้ทำหน้าที่เน้นให้อุดมการณ์บางอย่างโดดเด่น ในขณะเดียวกันก็ลดความสำคัญหรือซ่อนเร้นบางอุดมการณ์ไว้ (Machin and Mayr, 2012, p. 20)

กรอบการวิเคราะห์วาทกรรมแบ่งเป็น 3 มิติ (แฟร์คลัฟ, 1995, p. 56) ได้แก่

1. ตัวบท (Text) หมายรวมทั้งภาษาเขียนและภาษาพูดซึ่งเป็นภาษาที่ใช้จริง ทั้งนี้ การวิเคราะห์ตัวบทเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาศาสตร์ ซึ่งจะเผยถึงการสร้างภาพแทนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและอุดมการณ์

2. วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) หมายถึง วิธีการที่ผู้ผลิตตัวบทเลือกชนิด หรือประเภทของวาทกรรมเพื่อผลิตตัวบท และวิธีการที่ผู้รับตัวบทก็ใช้ชนิดหรือประเภทของตัวบทในการบริโภคและตีความตัวบท

3. วิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural practice) หมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเหตุการณ์การสื่อสาร 3 ประเด็น ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ทั้งนี้วิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมอาจจะหมายถึงสถานการณ์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีปฏิบัติของสถาบันทางสังคมที่เหตุการณ์ทางการสื่อสารเกิดขึ้น หรือกรอบของสังคมและวัฒนธรรมโดยรวม

การวิเคราะห์วาทกรรมโดยใช้แนวทางการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จะทำให้เราทราบถึงชุดความคิดหรืออุดมการณ์ที่ถูกประกอบสร้างและถ่ายทอดผ่านกลวิธีทางภาษา ทั้งนี้จะทำให้เห็นสภาพสังคมหรือเห็นสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการกระจายความคิดนั้น ๆ ได้ สำหรับผู้รับสารเองหากสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ชุดความคิดนั้นเป็นการประกอบสร้างความคิดบางอย่าง โดยมีความต้องการซ่อนเร้นเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์บางอย่าง จะช่วยให้เกิดการพิจารณาก่อนเชื่อถือนั้นได้

แนวทางวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา มีแนวคิดที่ว่า ภาษาที่ปรากฏในตัวบท นอกจากจะทำหน้าที่สื่อแทนความคิด และสื่อแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแล้วยังมีเจตนาและอำนาจในเชิงความคิดบางอย่างที่แฝงอยู่ด้วย การตีความและอธิบายถึงความคิดบางอย่างที่แฝงอยู่ในการใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจการสื่อความหมายที่อยู่ในข้อความ ดังนั้น การอธิบายลักษณะภาษาที่ใช้นำเสนอข้อความจึงเป็นการอธิบายในเชิงการใช้ที่มีวัตถุประสงค์บางอย่างแฝงอยู่ หรือที่เรียกว่า กลวิธี (Strategies) เมื่อกล่าวถึงกลวิธีทางภาษาอาจมีการวิเคราะห์ได้หลายอย่าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวทางและวิธีการวิเคราะห์ กลวิธีทางภาษาที่มักนิยมใช้ในการวิเคราะห์ข้อความโดยเน้นไปที่ข้อความสาธารณะ มีหลายกลวิธีด้วยกันตั้งแต่การเลือกใช้คำศัพท์จนถึงการเลือกใช้ประเภทของข้อความ เช่น คำขวัญ บทประพันธ์ เนื่องจากการวิเคราะห์และตีความจะต้องอาศัยบริบทเพื่อทำความเข้าใจความหมายและเหตุของการเลือกใช้ภาษา ดังนั้น เกณฑ์ในการจำแนกกลวิธีภาษาอาจใช้การตีความบริบทเป็นเกณฑ์ก็ได้ เช่น การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ไม่ต้องอาศัยบริบทแวดล้อมนอกตัวบทมากนัก อาจเริ่มจากการวิเคราะห์ที่การใช้คำศัพท์ วลี หรือโครงสร้างประโยค โครงสร้างข้อความ ก็ได้ ส่วนกลวิธีภาษาที่ต้องอาศัยการตีความบริบทนอกตัวบท เช่น การตีความบริบททางสถานการณ์ บริบททางสังคม วัฒนธรรม ได้แก่ การวิเคราะห์กลวิธีด้านวาทปฏิบัติศาสตร์ที่จำเป็นต้องอาศัยหลักการทางวาทปฏิบัติศาสตร์ เช่น วาทกรรมความร่วมมือในการสื่อสาร ฯลฯ โดยเน้นการตีความถ้อยคำ (Utterance) เป็นสำคัญ ส่วนด้านข้อความ (วาทกรรม) ที่จำเป็นต้องอาศัยทั้งการวิเคราะห์ภายในข้อความ ร่วมกับการตีกรอบนอกตัวบทแล้ว ต้องอาศัยความรู้ทางสังคมวัฒนธรรมร่วมด้วย

กลวิธีทางภาษาที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ข้อความที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับมติชนเพื่อแสดงให้เห็นอุดมการณ์ทางเพศที่แฝงอยู่ในข้อความนี้ ผู้วิจัยจะใช้กลวิธีทางภาษาในระดับคำไปจนถึงระดับวาทกรรม ได้แก่ กลวิธีทางศัพท์และวิธีการขยายความ กลวิธีทางวาทปฏิบัติศาสตร์และวาทกรรม และกลวิธีทางวาทศิลป์

วิธีการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องพจนานุกรมคำใหม่ ราชบัณฑิตยสถาน แนวคิดเรื่องเพศ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ อำนาจ การครอบงำ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในตัวบท และแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในข้อความ

2. การรวบรวมและคัดเลือกข้อมูล ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยผู้วิจัยคัดเลือกมาจากประโยคแสดงตัวอย่างการใช้คำที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 ที่แสดงให้เห็นอุดมการณ์ทางเพศ จัดพิมพ์โดยบริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557) (ทั้งนี้พจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เกิดจากการรวมคำใหม่ที่ได้จากพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 และ 2 เข้าไว้ด้วยกัน โดยเล่ม 1 เผยแพร่ครั้งแรกปี พ.ศ. 2550 และเล่ม 2 เผยแพร่ครั้งแรกปี พ.ศ. 2552)

3. การจัดระเบียบข้อมูล เมื่อคัดเลือกประโยคที่แสดงอุดมการณ์ทางเพศได้แล้ว จึงนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มข้อมูล โดยแบ่งเป็นวาทกรรมเพศชาย วาทกรรมเพศหญิง และวาทกรรมเพศทางเลือก เพื่อแสดงให้เห็นว่าชุดอุดมการณ์หรือวาทกรรมที่ประโยคเหล่านั้นแสดงออกมามีข้อมูลใดบ้าง จากนั้นนำรูปประโยคของแต่ละชุดอุดมการณ์มา วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาเพื่อแสดงให้เห็นกลวิธีทางภาษา และวิเคราะห์ชุดความคิดย่อย ในอุดมการณ์ทางเพศเหล่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ ด้านต่าง ๆ โดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1992, 1995) ซึ่งแบ่งวิธีการวิเคราะห์ออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ 1) วิเคราะห์หัตถิปฏิบัติทางวาทกรรม 2) วิเคราะห์กลวิธีทางภาษา 3) วิเคราะห์อุดมการณ์และชุดความคิดย่อยที่ปรากฏ และ 4) วิเคราะห์หัตถิปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม ในการวิเคราะห์หัตถิปฏิบัติทางวาทกรรมใช้กรอบการวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของเดลล์ ไฮม์ส์ (Dell Hymes, 1974) การวิเคราะห์หัตถิปฏิบัติทางวาทกรรมนี้มุ่งศึกษาให้เห็นภาพรวมของบริบทหรือองค์ประกอบการสื่อสารที่แวดล้อมตัวบท โดยแสดงให้เห็นว่า ตัวบทเหล่านี้ถูกประกอบสร้างโดยใคร สื่อสารไปยังใคร

ในสถานการณ์ใด ผ่านสื่ออะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีวิธีการปฏิบัติสัมพันธ์และ การตีความตัวบทอย่างไร ผลการวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมนี้จะเป็พื้นฐาน ในการทำความเข้าใจกระบวนการประกอบสร้างตัวบทและอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในพจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2

สำหรับการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาผู้วิจัยวิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์ (คำนาม คำเรียก คำขยาย คำกริยา นามวลีบอกสถานที่) การเลือกใช้ภาษา การใช้ อุปลักษณ์ การใช้สำนวนการใช้มูลบท การใช้การกล่าวอ้าง การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน การใช้สัพท การใช้ประโยชน์กรรม

5. การนำเสนอผลการวิจัย ขั้นตอนของการนำเสนอผลการวิจัยมีดังนี้ ขั้นที่ 1 เป็นการวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมเพื่อทำความเข้าใจการผลิต การบริโภค และการเผยแพร่หรือการกระจายตัวบท ขั้นที่ 2 คือ การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาใน วาทกรรมเพื่อเผยให้เห็นถึงชุดความคิดที่ปรากฏอยู่ และชุดความคิดย่อยในอุดมการณ์ ทางเพศแต่ละประเภท ขั้นที่ 3 คือ การวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม จากนั้นจึงสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลผู้วิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมเพื่อทำความเข้าใจการผลิต การบริโภคและการเผยแพร่หรือการกระจายตัวบท

ในมิตินี้จะแสดงให้เห็นกระบวนการผลิต การกระจายตัวบท และกระบวนการ บริโภคตัวบท ซึ่งสอดคล้องกับฉลาก ผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสาร จุดมุ่งหมาย เครื่องมือ ในการสื่อสาร และประเภทการสื่อสาร ในแง่กระบวนการผลิตและกระจายตัวบท พบว่า ประโยคตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 นั้นผลิตโดยหน่วยงาน ประจำชาติ คือ ราชบัณฑิตยสภา โดยพจนานุกรมคำใหม่มีคณะกรรมการจัดทำหลัก 11 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับสูงในด้านภาษาไทย ภาษาศาสตร์ และผู้อำนวยการกองศิลปกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดทำเพื่อรวบรวม คำที่เกิดขึ้นใหม่ คำที่เปลี่ยนแปลงการใช้ และตัวอย่างการใช้คำ และเพื่อเป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาเรื่องที่มาของคำในายภาคหน้า ในการเผยแพร่และกระจายตัวบทนั้น พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 เริ่มพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกใน พ.ศ. 2550 และครั้งที่ 2

พ.ศ. 2553 รวมจำนวน 13,000 เล่ม และพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 2 จัดพิมพ์เผยแพร่จำนวน 1 ครั้ง ใน พ.ศ. 2552 จำนวน 5,000 เล่ม รวมเผยแพร่มาแล้วทั้งสิ้น 18,000 เล่ม ทั้งนี้ เมื่อจำหน่ายเผยแพร่หมดแล้ว ได้รวมทั้งสองเล่มไว้ด้วยกันแล้วตีพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งในชื่อ พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 ใน พ.ศ. 2557 จำนวน 5,000 เล่ม แสดงให้เห็นว่า ตัวบทเหล่านี้แพร่กระจายไปยังผู้อ่านในวงกว้าง เพราะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์และยังมีสื่อในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ให้ดาวน์โหลดไปอ่านได้อีก ข้อมูลเหล่านี้จึงมีลักษณะเป็นวาทกรรมสาธารณะซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านได้เป็นจำนวนมาก ในแง่กระบวนการบริโภคและการตีความตัวบทนั้นผู้อ่านได้รับสารโดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แม้ผู้อ่านจะไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้เขียน แต่การได้อ่านตัวบทจากความเชื่อที่ว่าสิ่งที่เขียนและสร้างขึ้นมาสื่อสารมาจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และมาจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับระดับชาติ ให้เป็นผู้อ่านมาตรฐานทางภาษาไทย และด้วยน้ำเสียงในการเขียนแบบเป็นทางการ ย่อมทำให้ผู้อ่านเชื่อตามที่ผู้เขียนเสนอมาในตัวบทเหล่านั้นได้

2. ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในวาทกรรมทางเพศเพื่อแสดงให้เห็นอุดมการณ์ทางเพศและชุดความคิดย่อยในอุดมการณ์

วาทกรรมเรื่องเพศ หมายถึง วาทกรรมที่กล่าวถึงความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในสังคมไทย โดยนำประเด็นทางเพศมาจำแนก ซึ่งโดยปกติเพศที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเพศที่ปกติในสังคมไทย คือ เพศหญิงและเพศชาย โดยพิจารณาและจำแนกตามเพศสภาพทางร่างกายเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วในสังคมไทยมีเพศที่หลากหลายกว่านั้น จากการศึกษาพบว่า ภาษาที่สะท้อนอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศมีปรากฏหลายข้อความ โดยสามารถจำแนกวาทกรรมเกี่ยวกับเพศได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. วาทกรรมเพศหญิง 22 ข้อความ
2. วาทกรรมเพศชาย 11 ข้อความ
3. วาทกรรมเพศทางเลือก 10 ข้อความ

ในแต่ละวาทกรรมมีชุดความคิดย่อยและมีการใช้กลวิธีทางภาษา ดังต่อไปนี้

วาทกรรมเพศหญิง จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องเพศหญิงที่ปรากฏ พบการใช้กลวิธีทางภาษา 5 กลวิธี ได้แก่ การใช้สำนวน,

การใช้คำเรียก, การใช้คำกริยา, การใช้คำขยายกริยา โดยวาทกรรมเพศหญิงที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้นประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเกี่ยวกับเพศหญิง 3 ชุดความคิด คือ

1. ผู้หญิงในอุดมคติจะต้องมีรูปร่างที่ดี มีหน้าอกขนาดที่ไม่มากและไม่น้อยเกินไป และมีส่วนสูงที่พอเหมาะไม่เตี้ยจนเกินไป
2. ผู้หญิงต้องให้ความสำคัญเรื่องการแต่งตัว เพราะการแต่งตัวที่ดีเป็นเครื่องแสดงมูลค่าในตัวผู้หญิง หากแต่งตัวไม่ดีก็就会被ดูถูก
3. ผู้หญิงที่มีอายุมากไม่ควรแต่งกาย หรือทำตัวในลักษณะเดียวกับผู้หญิงในวัยสาวหรือวัยรุ่นเพราะจะถูกมองว่าไม่สมอายุ

ผลการวิเคราะห์และจำแนกตัวอย่างประโยคที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ที่แสดงวาทกรรมเพศหญิง ปรากฏทั้งหมด 22 ข้อความ มีดังนี้

1. คุณป้าแต่งตัวกระชากวัยอย่างกับสาววัยรุ่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 5)
2. หุ่นกระดานอย่างนี้ยังจะมาใส่ชุดว่ายน้ำโชว์อีก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 6)
3. แม่คนนี้ซี้แหล่มากจะให้มาเป็นแฟนเห็นท่าจะกระเดือกไม่ลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 6)
4. เธอเป็นคนสวยแต่แต่งตัวกะเป๊าะกะป๊า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 13)
5. เมื่อตอนเด็ก ๆ เธอผอมกะหร่องเลยไม่น่าเชื่อว่าโตขึ้นมาแล้วจะสวยขนาดนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 14)
6. ออกใจดาวอย่างนี้ผู้ชายคนไหนจะมาขอเป็นแฟน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 44)
7. พอแก่แล้วเครื่องเคราก็ไม่ค่อยดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 60)
8. ผู้หญิงจอบนอย่างเธอต้องใส่เสื้อฟู ๆ ถึงจะสวย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 72)
9. ผู้หญิงคนนี้แต่งตัวจ๊าบมากเดินไปไหนก็มีแต่คนมอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 75)
10. ผู้หญิงคนนี้แต่งตัวแจ่มไปเลย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 88)
11. ผู้หญิงคนนี้หน้าตาสวยแต่แต่งตัวฉะฉาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 93)
12. ผู้หญิงคนนั้นไฉไลเป็นม้าเลย (มาจาก ไฉไลเป็นบ้า) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 94)

13. ผู้หญิงคนนั้นแต่งตัวเซ็กซี่ที่สุดในงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 118)
14. สาว ๆ พวกนี้เนียนไม่จริง ๆ ผู้ชายมองกันตาเป็นมัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 188)
15. ยายคนนั้นแต่งตัวป่ามากทั้ง ๆ ที่ยังเรียนมหาวิทยาลัยอยู่เลย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 215)
16. อย่างนี้กระโปรงฟิตเข้าสูงจะทำให้เหมือนคูผู้หญิงหย่า (จ. หย่าฉาว่าตีมน้ำชา) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 228)
17. แม้เธอจะอายุมากแล้วแต่ก็ยังเป็นสาวไฟแรงสูงใครพบเห็นเป็นต้องสนใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 252)
18. ผู้หญิงคนนั้นใส่เสื้อเรียบง่ายแต่สวย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 292)
19. รูปร่างอย่างนี้ อย่างพยายามไหนกระแสนี้เสื้อโป๊ ๆ ตามพวกดารารเลย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 364)
20. รูปร่างเป็นไทรกระเทียมต่อขาอย่างเธอนี้หาแฟนยากหน่อยนะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 365)
21. สาว ๆ ออกไข่ดาวไม่น่าสนใจเหมือนพวกเนียนไม่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 366)
22. สาวอกภูเขาไฟอย่างเธอ ต้องสวมเสื้อให้มิดชิดจะได้ไม่น่าเกลียด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 366)

ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างชุดความคิดในวาทกรรมนี้เกี่ยวกับเพศหญิง ดังนี้

1. การใช้สำนวน สำนวนหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น เป็นโวหารที่ใช้ให้ถ้อยคำคมคายขึ้น มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 1227) พบว่า มีการใช้สำนวน 11 สำนวน สาวไฟแรงสูง, หุ่นกระดาน, ออกไข่ดาว, จอแบน, ไส้เป็นม้า, เนียนไม่, ไทรกระเทียมต่อขา, ออกไข่ดาว, อกภูเขาไฟ, กระต๊อ, ตาเป็นมัน ซึ่งสำนวนดังกล่าวถูกนำมาใช้แสดงชุดความคิดหลากหลาย ดังตัวอย่าง

สำนวน **หุ่นกระดาน** ในข้อความ “ **หุ่นกระดาน**อย่างนี้ยังจะมาใส่ชุดว่ายน้ำโชว์อีก” แสดงความหมายว่า ผู้หญิงที่ไม่มีสัดส่วนเหมือนไม้กระดาน คือ ไม่มีส่วนโค้ง

นูน เว้า ไม่มีหน้าอก ไม่ควรอวดเรือนร่างของตนให้คนอื่นเห็น ยกตัวอย่างเช่น การใส่ชุดว่ายน้ำ แสดงชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงที่สวยหรือสมควรจะโชว์หุ่นของตนเองให้ผู้อื่นในที่สาธารณะต้องเป็นคนหุ่นดีมีทรวดทรงเท่านั้น สำนวน **เนียนมไข่** และ **อกไข่ดาว** ในข้อความ “สาว ๆ **อกไข่ดาว**ไม่น่าสนใจเหมือนพวก**เนียนมไข่**” การใช้สำนวน **อกไข่ดาว** แปลว่า ผู้หญิงที่ไม่มีหน้าอก หรือเล็กจนไม่สวย และสำนวน **เนียนมไข่** แปลว่า ผู้หญิงที่มีหน้าอก และมีเนินเนื้อที่แสดงให้คนทั่วไปเห็นได้ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นเพื่อสื่อชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงสวยจะต้องมีหน้าอก สำนวน **ไทรกระเทียมต่อขา** ในประโยค “รูปร่างเป็น**ไทรกระเทียมต่อขา**อย่างเธอนีหาแฟนยากหน่อยนะ” ไทรกระเทียมต่อขาเป็นสำนวนเปรียบเทียบรูปร่างว่ากลมและใหญ่เหมือนไทรกระเทียม และมีขาเพราะสามารถเดินได้ ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงที่มีรูปร่างอ้วน กลม ใหญ่ เป็นผู้หญิงที่ไม่ใช้ลักษณะของผู้หญิงในอุดมคติของเพศชาย เพราะในข้อความบอกว่า หาแฟนยาก แสดงชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงสวยจะต้องมีหุ่นดี ถ้าหุ่นไม่ดีก็จะมีผู้ชายมาสนใจและทำให้หาแฟนได้ยาก สำนวน **อกภูเขาไฟ** ในประโยค “สาว**อกภูเขาไฟ**อย่างเธอต้องสวมเสื้อให้มิดชิดจะได้ไม่น่าเกลียด” **อกภูเขาไฟ** เป็นสำนวน หมายถึง ผู้หญิงที่มีหน้าอกใหญ่เกินกว่าขนาดร่างกายหรือใหญ่เมื่อเทียบกับขนาดของหน้าอกผู้หญิงทั่ว ๆ ไป ในข้อความสื่อความหมายว่า หากมีหน้าอกใหญ่ก็ต้องปิดให้มิดชิดอย่าโชว์ เพราะจะทำให้หน้าเกลียด จากวาทกรรมนี้แสดงชุดความคิดที่ว่า การมีหน้าอกแต่ขนาดใหญ่เกินไปก็เป็นความน่าเกลียดและไม่ใช้ลักษณะพึงประสงค์ ไม่ใช่ความงามตามแบบอุดมคติความเป็นหญิง สำนวน **กระต๊อ** ในประโยค “แม่คนนี้ขี้เหร่มากจะให้จับมาเป็นแฟนเห็นท่าจะ**กระต๊อ**ไม่ลง” **กระต๊อ** ความหมายตรง หมายถึง อวัยวะในส่วนของลำคอ เมื่อนำมาใช้ในสำนวนนี้ หมายถึง กินเข้าไป หรือความหมายนัยได้แก่ การที่คบกันเป็นแฟนและมีเพศสัมพันธ์กัน ในข้อความนี้ใช้คำว่า ขี้เหร่ เพื่อบอกสภาพของผู้หญิง และบอกว่ากระต๊อไม่ลง หมายถึง คบและมีเพศสัมพันธ์ด้วยไม่ได้ วาทกรรมนี้จึงสื่อชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงจะต้องมีความสวยเป็นคุณสมบัติประการหนึ่ง และหากไม่สวยก็จะไม่มีผู้ชายมาสนใจ

2. **การใช้คำเรียก** การเรียกชื่อหรือการใช้คำเรียกขานเป็นกลวิธีทางภาษาวิธีหนึ่งที่แสดงให้เห็นมุมมองและความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่กล่าวถึงได้เป็นอย่างดีและมักจะเกี่ยวพันกับบริบททางสังคมวัฒนธรรม การเรียกขานในการระบุตัวบุคคลยังเป็น

การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังว่าเป็นอย่างไร มีความใกล้ชิดหรือมีความสนิทสนมกันเคารพยกย่องกันมากน้อยเพียงใด (จินตима อังคพนชกิจ, 2557, หน้า 140-145) พบการใช้คำเรียกเพื่อระบุถึงผู้หญิง 10 คำ ได้แก่ คุณป้า, ป้า, สาว ๆ, สาววัยรุ่น, สาวไฟแรงสูง, แม่คนนี้, ผู้หญิง, เธอ, ยาย, ผู้หญิงหย่าร้าง, ซึ่งคำเรียกดังกล่าวถูกนำมาใช้แสดงชุดความคิดหลากหลาย ดังตัวอย่าง

คำเรียก **คุณป้า** ในข้อความ “**คุณป้า**แต่งตัวกระซางวัยอย่างกับสาววัยรุ่น” การใช้คำเรียกคุณป้า เป็นการสื่อความหมายว่าใช้เรียกผู้หญิงที่มีอายุมาก และมีการวิพากษ์การแต่งตัวโดยเอาไปเปรียบกับสาววัยรุ่น และใช้คำว่ากระซางวัย แปลว่าไม่ได้ตรงตามวัยจริง ดังนั้น การใช้คำเรียกแบบนี้สื่อความหมายว่า ผู้หญิงที่มีอายุจะมาทำอะไรได้ หรือแสดงพฤติกรรมแบบวัยรุ่นไม่ได้เพราะคุณไม่ตี และไม่เหมาะสมตามวัย คำเรียก **แม่คนนี้** ในข้อความ “**แม่คนนี้**ซี้เห่่มากจะให้จับมาเป็นแฟนเห็นท่าจะกระตือรือร้น” การเรียกว่า แม่คนนี้ เป็นการเรียกเชิงไม่ให้เกียรติ สื่อชุดความหมายที่ว่า ผู้หญิงที่ไม่สวยไม่มีผู้ชายอยากสนใจ และยังไม่ให้เกียรติด้วยเมื่อกล่าวถึงเธอ คำเรียก **ผู้หญิง** ในข้อความ “**ผู้หญิง**คนนั้นใส่เสื้อเรียบง่ายแต่สวย” เป็นการใช้คำเรียกถึงเพศหญิง แบบเป็นกลาง และสื่อความหมายเชิงชื่นชมในข้อความ คือ ชื่นชมการแต่งกายว่าเรียบ แต่ดูดี สื่อชุดความคิดที่ว่า การแต่งกายของผู้หญิงเป็นเรื่องสำคัญ อาจไม่ต้องแต่งมากมายแต่ต้องแต่งให้ดูดี คำเรียก **ผู้หญิงหย่าร้าง** ในข้อความ “**อย่า**นั่งกระโปรงพิตผ้าข้างสูงจะทำให้เหมือน**ผู้หญิงหย่าร้าง**” ข้อความนี้ใช้คำเรียก ผู้หญิงหย่าร้าง ซึ่งมีความหมายว่า ผู้หญิงค่าประเวณี แล้วนำมาเรียกเปรียบเทียบกับถ้าแต่งกายไม่สุภาพ ใส่กระโปรงแบบพิตและผ้าข้าง จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงค่าประเวณี ดูไม่มีเกียรติและแฝงการดูถูกและตำหนิไว้ วาทกรรมนี้สื่อชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงจะต้องให้ความสำคัญกับการแต่งกาย และนำเรื่องการแต่งกายมาเป็นประเด็นในการตัดสินความงามของผู้หญิง คำเรียก **สาว ๆ** ในข้อความ “**สาว ๆ** พวกนี้ เนื่อนมไซ้จริง ๆ ผู้ชายมองกันตาเป็นมัน” การใช้คำเรียก **สาว ๆ** เป็นการเรียกเชิงการวิพากษ์วิจารณ์ถึงโดยคำว่า **สาว ๆ** อายุ หมายถึง วัยแรกรุ่น วัยกำลังดงาม แล้วบอกว่า **สาว ๆ** ที่มีลักษณะเนื่อนมไซ้ น่าสนใจ ข้อความนี้แสดงชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงที่จะสวยในสายตาผู้ชาย คือ ผู้หญิงที่มีรูปร่างดี มีทรวดทรง และมีหน้าอก เมื่อผู้ชายมองว่าดีก็จะใช้คำเรียกที่แฝงนัยชื่นชมไว้ด้วย

3. การใช้คำกริยา พบว่า มีการใช้คำกริยาที่ผู้หญิงเป็นผู้แสดง 6 คำ ได้แก่ ชี้เหร่, สวย, ผอม, แต่งตัว, นุ่งประโปรงพิด, ใส่เสื้อ คำกริยาที่ผู้หญิงเป็นผู้แสดงอาการหรือสภาพต่าง ๆ สื่อชุดความคิดหลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น

คำกริยา **ชี้เหร่** ในข้อความ “แม่คนนี้**ชี้เหร่**มากจะให้จับมาเป็นแฟนเห็นท่าจะกระตือรือร้น” ชี้เหร่มีความหมายว่าไม่สวยเอามาก ๆ สื่อชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงต้องมีคุณสมบัติของความสวย คำกริยา **สวย** และ **แต่งตัว** ในข้อความ “เธอเป็นคนสวยแต่**แต่งตัว**กะเป๊าะกะป๊า” คำว่า สวย สื่อความหมายถึงคุณสมบัติที่ผู้หญิงต้องมีแต่คำว่า **แต่งตัว**กะเป๊าะกะป๊า แสดงให้เห็นชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงจะต้องแต่งตัวให้เหมาะสมคู่ติดด้วย ไม่เช่นนั้นแม้จะสวยแต่แต่งตัวไม่ดี ก็จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ไม่สวย ไม่งามได้ คำกริยา **ผอม** และ **สวย** ในข้อความ “เมื่อตอนเด็ก ๆ **ผอม**กะหรั่งเลยไม่น่าเชื่อว่าโตขึ้นมาแล้วจะ**สวย**ขนาดนี้” คำว่า ผอม และ สวย ในประโยคนี้สื่อชุดความคิดว่า ผู้หญิงที่มีคุณสมบัติดีจะต้องสวย ส่วนความผอมจนเกินไปนั้นก็ไม่ใช่คุณสมบัติที่ดี

4. การใช้คำขยาย ในข้อความแสดงวาทกรรมเพศหญิงพบว่า มีการใช้คำขยายที่เด่นชัดคือ คำขยายกริยา “แต่งตัว” พบคำขยาย 6 คำ คือ คำว่า เช็กชี้ กะเป๊าะกะป๊า จ๊าบ แจ่ม เฉ็ม และ ป้ำ และคำขยายกริยา “ใส่เสื้อ” พบคำขยาย 2 คำ ได้แก่ เรียบง่าย และ พู ๆ โดยสื่อชุดความคิดดังตัวอย่าง

คำขยายกริยา “แต่งตัว” เช็กชี้ กะเป๊าะกะป๊า จ๊าบ แจ่ม เฉ็ม และ ป้ำ คำขยาย **เช็กชี้** ในประโยค “ผู้หญิงคนนี้แต่งตัว**เช็กชี้**ที่สุดในงาน” คำขยาย **กะเป๊าะกะป๊า** ในประโยค “เธอเป็นคนสวยแต่แต่งตัว**กะเป๊าะกะป๊า**” คำขยาย **จ๊าบ** ในประโยค “ผู้หญิงคนนี้แต่งตัว**จ๊าบ**มากเดินไปไหนก็มีแต่คนมอง” คำขยาย **แจ่ม** ในประโยค “ผู้หญิงคนนี้แต่งตัว**แจ่ม**ไปเลย” คำขยาย **เฉ็ม** ในประโยค “ผู้หญิงคนนี้น่าตาสวยแต่แต่งตัว**เฉ็ม**จัง” คำขยาย **ป้ำ** ในประโยค “ยายคนนั้นแต่งตัว**ป้ำ**มากทั้ง ๆ ที่ยังเรียนมหาวิทยาลัยอยู่เลย” คำขยาย “ใส่เสื้อ” ได้แก่ เรียบง่าย และ พู ๆ คำขยาย **เรียบง่าย** ในประโยค “ผู้หญิงคนนั้นใส่เสื้อ**เรียบง่าย**แต่สวย” คำขยาย **พู ๆ** ในประโยค “ผู้หญิงจอบนอย่างเธอต้องใส่เสื้อ**พู ๆ** ถึงจะสวย” จะเห็นได้ว่า คำขยายทุกคำ ขยายกริยา แต่งตัว โดยมีการชื่นชมหากแต่งตัวดี เช่น จ๊าบ แจ่ม เช็กชี้ แต่ถ้าแต่งตัวไม่เหมาะสมก็จะถูกตำหนิ เช่น กะเป๊าะกะป๊า เฉ็ม ป้ำ และการเลือกเสื้อผ้า

มาแต่งตัวก็ต้องเลือกให้เหมาะสม ในคำว่า เรียบง่าย ฟุ่ ๆ แสดงชุดความคิดที่ว่า ผู้หญิงต้องให้ความสำคัญเรื่องการแต่งตัว เพราะการแต่งตัวที่ดีเป็นเครื่องแสดงมูลค่าในตัวของผู้หญิงคนนั้น หากแต่งตัวไม่ดีก็จะถูกดูถูก

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้กลวิธีทางภาษาแสดงชุดความคิดด้านวาทกรรมเพศหญิงที่ปรากฏมากที่สุดได้แก่ การใช้สำนวน และชุดความคิดที่ปรากฏมากที่สุดคือ ผู้หญิงต้องมีรูปร่างดี มีหน้าอกขนาดไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป และนอกจากนี้ ผู้หญิงต้องให้ความสำคัญในการแต่งตัวเพื่อเพิ่มมูลค่าในตัวเอง

วาทกรรมเพศชาย จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องเพศชายที่ปรากฏ พบการใช้กลวิธีทางภาษา 3 กลวิธี ได้แก่ การใช้สำนวน การใช้คำกริยา และการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ โดยวาทกรรมเพศชายที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้นประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเกี่ยวกับเพศชาย 3 ชุดความคิด คือ

1. สมรรถภาพทางเพศ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้ชายในอุดมคติต้องมี หากไม่มีก็เป็นปมด้อยหรือถูกคู่รักนอกใจไปมีชู้
2. คุณสมบัติด้านรูปร่างหน้าตาของผู้ชายในอุดมคติ คือ ต้องมีรูปร่างแข็งแรง และมีหน้าตาดี
3. ผู้ชายที่มีภรรยาแล้วมักแสดงตนว่ากลัวภรรยา แต่แท้จริงแล้วไม่ได้เป็นแบบนั้น และผู้ที่แสดงตนว่ากลัวภรรยาจะถูกนำมาล้อเป็นปมด้อย

ผลการวิเคราะห์และจำแนกตัวอย่างประโยคที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ที่แสดงวาทกรรมเพศชายปรากฏทั้งหมด 11 ข้อความ มีดังนี้

1. อายุยังไม่ถึง 60 เลยอดกระสุนเสียแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 8)
2. ผู้ชายคนนั้นก๊อแงก๊อจ้งจะทำงานหนักได้หรือ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 12)
3. สามีเธอบอกว่าไปเล่นกอล์ฟทุกอาทิตย์ระวังเขาจะไปเล่นกอล์ฟหลุม 19 นะ. บางทีใช้สั้น ๆ ว่าหลุม 19 (ปรกติกอล์ฟมี 18 หลุม) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 12)
4. เรื่องที่เขาจะฟ้องสามีเรียกค่าเลี้ยงดูกับเรื่องดาราคนดั่งมีสัมพันธ์กับสามีเขาเป็นคนละเรื่องเดียวกันนั่นแหละ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 47)

5. หมอนี่ไม่หล่อแถมยังเง่เงี้ยวอีกไม่มีใครทนเขาได้หรอก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 67)
6. เขาลือกันว่าสมชายเป็นพวกนกกระจอกกินน้ำ ภรรยาเลยมีชู้ คมม. นกกระจอกไม่ทันกินน้ำ ความหมายที่ (1) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 178)
7. เธออ้างว่ามีชู้เพราะสามีเป็นพวกนกกระจอกไม่ทันกินน้ำให้ความสุขแก่เธอได้ไม่เต็มที่. คมม. นกกระจอกกินน้ำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 178)
8. เขาเชื่อว่าถ้ากินยาเพิ่มสมรรถภาพทางเพศยี่ห้อนี้จะปึงปึงเหมือนหนุ่ม ๆ (คมม. ฟิตปึง ฟิตปึง) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 218)
9. เจ้าบ่าวก็หน้าตาดีหรือแต่รูปร่างเหมือนมะขามข้อเดียว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 259)
10. อยู่มาว่าว่าผมกลัวเมียจนตัวสั่นะจริง ๆ อะสั้นส์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 33)
11. ต่อหน้าภรรยาทำเป็นงอนเขียนชื่อ พอลับหลังก็เบ๊นเต๋มห่วง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 346)

แสดงผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างชุดความคิดในวาทกรรมเกี่ยวกับเพศชาย ดังนี้

1. การใช้สำนวน พบว่า มีการใช้สำนวน 5 สำนวน ได้แก่ กระสุน, นกกระจอกกินน้ำ, นกกระจอกไม่ทันกินน้ำ, มะขามข้อเดียว, หงอเขียนชื่อ

สำนวน กระสุน ในข้อความ “อายุยังไม่ถึง 60 เลยหมดกระสุนเสียแล้ว” กระสุน มีความหมายนัยว่า สมรรถภาพทางเพศ แสดงให้เห็นชุดความคิดที่ว่า สมรรถภาพทางเพศของผู้ชายเป็นเรื่องสำคัญ หากหมดสมรรถภาพทางเพศก่อนวัยอันควรก็ถือเป็นปมด้อย สำนวน นกกระจอกกินน้ำ และสำนวน นกกระจอกไม่ทันกินน้ำ ในข้อความ “เขาลือกันว่าสมชายเป็นพวกนกกระจอกกินน้ำภรรยาเลยมีชู้” และข้อความ “เธออ้างว่ามีชู้เพราะสามีเป็นพวกนกกระจอกไม่ทันกินน้ำให้ความสุขแก่เธอได้ไม่เต็มที่” สำนวนนี้มีความหมายว่า ผู้ใช้เวลาสั้นมาก ใช้เฉพาะผู้ชายที่มีภาวะหลังเร็ว สื่อชุดความคิดว่าคุณสมบัติด้านสมรรถภาพทางเพศของเพศชายเป็นเรื่องสำคัญ และถ้าหากไม่มีสมรรถภาพด้านนี้แล้วอาจก่อให้เกิดปัญหาภรรยา มีชู้ได้ สำนวน มะขามข้อเดียว ในข้อความ “เจ้าบ่าวก็หน้าตาดีหรือ แต่รูปร่างเหมือนมะขามข้อเดียว” คำว่า มะขามข้อเดียว

เป็นสำนวนที่ใช้เปรียบเทียบกับผู้ชายที่มีรูปร่างเตี้ยล่ำ (มาจากลักษณะของมะขามที่มีฝักสั้นมากมีเม็ดเดียวหรือ 2 เม็ด) ดังนั้น ข้อความนี้แสดงชุดความคิดที่ว่า ผู้ชายต้องมีคุณสมบัติสำคัญ คือ มีรูปร่างดี สูง และมีหน้าตาดีด้วย ถึงจะนับว่ามีคุณสมบัติดี สำนวน **หงอเซียนซื่อ** ในประโยค “ต่อหน้าภรรยาทำเป็นหงอเซียนซื่อ พอรับหลังก็เป็นเฒ่าห้าว” สำนวน หงอเซียนซื่อ คือ กลัวจนไม่กล้าท้อ เช่น กลัวภรรยา แสดงชุดความคิดว่า ผู้ชายที่แต่งงานแล้วมักแสดงอาการกลัวภรรยาต่อหน้าแต่ลับหลังไม่ได้เป็นเช่นนั้น แปลว่า ไม่ได้กลัวจริงและยังเป็นพวกเฒ่าห้าวคือพวกเจ้าชู้เมื่อไม่ได้อยู่ต่อหน้าภรรยาอีกด้วย

2. การใช้คำกริยา พบว่า มีกลวิธีการใช้คำกริยาสื่อให้ทราบชุดความคิดด้านวาทกรรมเพศชาย 7 คำ ได้แก่ ปึงปึง (พิตปึง พิตปึง), ทำงานหนัก, ไม่หล่อ, หน้าตาดี, ใจเฝ้า, กลัวเมีย, สั่นสู้ คำกริยาเหล่านี้สื่อชุดความคิดหลากหลาย ดังตัวอย่าง

คำกริยา **ปึงปึง** ในข้อความ “เขาเชื่อว่าถ้ากินยาเพิ่มสมรรถภาพทางเพศยี่ห้อนี้จะปึงปึงเหมือนหนุ่ม ๆ” คำว่า ปึงปึง แปลว่า มีสมรรถภาพทางเพศอย่างมาก สื่อชุดความคิดว่า ผู้ชายต้องมีคุณสมบัติด้านสมรรถภาพทางเพศที่ดี คำกริยา **กลัวเมีย** และ **สั่นสู้** ในประโยค “อย่ามาว่าว่าผมกลัวเมียจนตัวสั่นนะจริง ๆ อะ สั่นสู้” กลัวเมีย หมายถึง การแสดงกริยาอาการหวาดหวั่นไม่กล้าทำบางอย่าง หรือยอมรับทำตามคำสั่งภรรยาทุกอย่าง ส่วนกริยา **สั่นสู้** หมายถึง ดูเหมือนกลัวแต่พร้อมจะสู้ จากข้อความนี้สื่อความหมายว่า ผู้ชายที่มีภรรยาแล้วมักแสดงตนว่ากลัวภรรยาแต่แท้จริงแล้วไม่ได้เป็นแบบนั้น และผู้ที่แสดงตนว่าเป็นคนกลัวภรรยาจะถูกนำมาล้อเป็นปมด้อย คำกริยา **ไม่หล่อ** ในประโยค “เหมือนไม่หล่อแถมยังใจเฝ้าอีกไม่มีใครทนเขาได้หรอก” คำว่า ไม่หล่อ แล้วยังใจเฝ้า สื่อความหมายว่า ผู้ชายควรมีหน้าตาหล่อ และนอกจากนี้ ยังควรมีสติปัญญาด้วย หากไม่มีทั้งสองอย่างก็ไม่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจเลย คำกริยา **กื่องแก้ง** และ **ทำงานหนัก** ในประโยค “ผู้ชายคนนั้นกื่องแก้งจึงจะทำงานหนักได้หรือ” กริยา **กื่องแก้ง** แปลว่า ผอมสูงค้อมโรค ใช้กับรูปร่างของผู้ชาย ในประโยคนี้สื่อชุดความคิดที่ว่า ผู้ชายต้องมีรูปร่างสมส่วน มีร่างกายแข็งแรงถึงจะเป็นคุณสมบัติที่ดี

3. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ คือ คำถามที่ไม่ได้ต้องการที่จะมุ่งหาคำตอบ แต่เป็นการถามที่มีจุดประสงค์เพื่อชักนำความคิดบางอย่างพบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ว่า จะทำงานได้หรือ

การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ **ได้หรือ** ในประโยค “ผู้ชายคนนั้นก้องแก๊งจัง จะทำงานหนัก**ได้หรือ**” เป็นการถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ต้องการสื่อความหมายว่า การที่ผู้ชายมีสภาพก้องแก๊ง คือ ดูไม่มีเรี่ยวแรง ไม่แข็งแรง และหากไม่แข็งแรง จะทำงานแบบที่ผู้ชายต้องทำได้อย่างไร ในประโยคนี้สื่อชุดความคิดที่ว่าผู้ชายต้องมีร่างกายแข็งแรงถึงจะเป็นคุณสมบัติที่ดี

จากการวิเคราะห์การแสดงวาทกรรมด้านเพศชายพบกลวิธีทางภาษาที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การใช้คำกริยา และพบการสื่อชุดความหมายเรื่องคุณสมบัติของความเป็นผู้ชายที่สำคัญมากที่สุด คือ เรื่องสมรรถภาพทางเพศ

วาทกรรมเพศทางเลือก

เพศทางเลือก หมายถึง คำที่ใช้เรียกผู้ที่เพศที่แสดงตนไม่ตรงตามเพศที่สภาพร่างกายเป็น คือ ไม่ได้แสดงออกว่าเป็นผู้ชาย และเป็นผู้หญิงตามสภาพทางเพศที่ติดตนมาแต่กำเนิด ซึ่งเพศทางเลือกในประเทศไทยยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเสรีในทุกเรื่องนัก วาทกรรมเพศทางเลือกที่พบในข้อมูลมีหลากหลาย ได้แก่ ทอม เกย์ กะเทย ดู้ด จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องเพศทางเลือก ที่ปรากฏพบการใช้กลวิธีทางภาษา 4 กลวิธี ได้แก่ การใช้สำนวน, การใช้คำเรียก, การใช้คำนาม, คำกริยา โดยวาทกรรมเพศทางเลือกที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้น ประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเกี่ยวกับเพศทางเลือก 3 ชุดความคิด คือ

1. การเป็นเพศทางเลือกเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ
2. เพศทางเลือกที่เป็นกะเทยจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับคุณสมบัติของผู้หญิง หากไม่เหมือนผู้หญิงก็จะโดยตำหนิดูถูก แต่หากสามารถสวยเท่าผู้หญิงจึงจะได้รับการชมเชย
3. กลุ่มชายรักร่วมเพศเป็นผู้แพร่เชื้อเอชไอวี

ผลการวิเคราะห์และจำแนกตัวอย่างประโยคที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ที่แสดงวาทกรรมเพศทางเลือกปรากฏทั้งหมด 10 ข้อความ มีดังนี้

1. เห็นเป็นผู้หญิงผอมยาวสวยที่แท้เป็นกะเทยพูดออกมาเสียงห้าวเขี้ยว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 13)
2. ตอนเล็ก ๆ ก็เป็นเด็กชายน่ารัก ทำไมโตขึ้นจึงเป็นกะเทยไปไม่รู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 13)

3. นายคนนี่กะเทยควายซัด ๆ แต่งอย่างไรก็ไม่เหมือนผู้หญิง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 13)
4. กะเทยเป็นคนชายขอบกลุ่มหนึ่งที่เรียกร้องให้สังคมยอมรับ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 47)
5. เขาตัดสินใจไปเฉาะเพราะอยากเป็นผู้หญิงสมบูรณ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 93)
6. ย่านบางลำพูและถนนข้าวสารมีพวกตุ๊ดคอยหากินกับฝรั่ง (มาจากชื่อภาพยนตร์เรื่อง toosie) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 154)
7. สาธารณสุขรณรงค์ลดอัตราติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มชายรักร่วมเพศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 287)
8. สาวประเภทสองบางคนสวยกว่าผู้หญิงจริง ๆ เสียอีก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 336)
9. สาว ๆ พวกนี้รุมกรีดสาวหล่อ นักกีฬาบาสเกตบอลทีมชาติไทย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 336)
10. พวกผู้ชายที่เป็นเกย์ไม่ชอบให้ใครเรียกว่าอีแอบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 378)

ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างชุดความคิดในวาทกรรมที่เกี่ยวกับเพศทางเลือกมีดังนี้

1. การใช้สำนวน พบว่า มีการใช้สำนวน 3 สำนวน ได้แก่ อีแอบ, กะเทยควาย, เฉาะ

สำนวน **อีแอบ** ในประโยค “พวกผู้ชายที่เป็นเกย์ไม่ชอบให้ใครเรียกว่าอีแอบ”

คำว่า อีแอบ แปลว่า ผู้ชายที่พยายามปิดบังไม่ให้อันอื่นรู้ว่าตนเป็นพวกรักร่วมเพศ สื่อชุดความคิดที่ว่า การเป็นบุคคลประเภทรักร่วมเพศเป็นเรื่องต้องปิดบังเพราะสังคมยังไม่ให้การยอมรับ ดังนั้นผู้ที่ปกปิดจะไม่อยากถูกเรียกแบบนั้นเพราะจะแสดงสภาพทางเพศของตนและเหมือนตนถูกดูถูก สำนวน **กะเทยควาย** ในประโยค “นายคนนี่กะเทยควายซัด ๆ แต่งอย่างไรก็ไม่เหมือนผู้หญิง” กะเทยควาย เป็นสำนวน แปลว่า กะเทยที่มีร่างกายใหญ่โต บึกบึน ซึ่งเป็นรูปร่างที่แตกต่างจากผู้หญิง กะเทยต้องการมีความเป็นหญิงจึงถูกนำไปเปรียบเทียบกับผู้หญิง และการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่เหมือนผู้หญิงแสดงให้เห็นว่า ไม่ยอมรับด้วยสำนวน **เฉาะ** ในประโยค “เขาตัดสินใจไปเฉาะ

เพราะอยากเป็นผู้หญิงสมบูรณ์” คำว่า ฉေး แปลว่า การไปผ่าตัดแปลงเพศจากชายเป็นผู้หญิง แสดงให้เห็นว่า มีการกล่าวถึงบุคคลที่ต้องการเป็นผู้หญิงที่จะต้องไปแปลงเพศให้มีอวัยวะเหมือนผู้หญิง สื่อชุดความคิดที่ว่า กะเทยต้องถูกนำไปเปรียบเทียบกับผู้หญิง ซึ่งถ้าสามารถทำให้เหมือนผู้หญิงได้มากเท่าไรนั้นถึงว่าได้รับการยอมรับ

2. การใช้คำเรียก พบว่า มีการใช้คำเรียก 7 คำ ได้แก่ กะเทย, ตืด, กะเทยควาย, นายคนนี้, สาวประเภทสอง, กลุ่มชายรักร่วมเพศ, เกย์ โดยนำการใช้คำเรียกมาแสดงชุดความคิดหลากหลาย ตัวอย่างเช่น

คำเรียก กะเทย ในประโยค “ตอนเล็ก ๆ ก็เป็นเด็กชายน่ารัก ทำไมโตขึ้นจึงเป็นกะเทยไปไม่รู้” คำว่า กะเทย แปลว่า ผู้ชายที่มีจิตใจและกิริยาอาการเป็นผู้หญิง จากข้อความนี้แสดงให้เห็นว่ามีการวิพากษ์ผู้ที่เป็นกะเทยว่า ตอนเด็กน่ารัก แต่โตขึ้นเป็นกะเทย แฝงความหมายไว้ว่า ไม่น่ารัก ไม่น่าเป็นกะเทย สื่อชุดความหมายว่าเพศทางเลือกยังไม่มีที่ยอมรับในสังคม ไม่มีใครอยากให้คนที่เราเคยรู้จักว่าเป็นผู้ชายกลายเป็นกะเทย คำเรียก ตืด ในประโยค “ย่านบางลำพูและถนนข้าวสารมีพวกตืดคอยหากินกับฝรั่ง” คำว่าตืดมาจากชื่อภาพยนตร์เรื่อง toosie เป็นคำเรียกที่ใช้เรียกชายที่มีจิตใจอยากเป็นผู้หญิงมักแต่งกายและแสดงจิริตอย่างผู้หญิง จากการเรียกตืดในประโยคนี้เป็นการใช้คำเรียกเพื่อสื่อความถึงกลุ่มเพศทางเลือก และข้อความในประโยคนี้อีกสื่อความหมายเชิงลบถึงกิจกรรมอาชีพที่เขาทำด้วย คำเรียก สาวประเภทสอง ในประโยค “สาวประเภทสองบางคนสวยกว่าผู้หญิงจริง ๆ เสียอีก” คำว่าสาวประเภทสอง หมายถึง ผู้ชายที่มีกิริยาทำทางและแต่งกายอย่างผู้หญิง อาจจะผ่าตัดแปลงเพศแล้วหรือไม่ก็ได้ คำเรียก กลุ่มชายรักร่วมเพศ ในประโยค “สาธารณสุขรณรงค์ลดอัตราติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มชายรักร่วมเพศ” คำว่า กลุ่มชายรักร่วมเพศ หมายถึง ชายที่รักคนเพศเดียวกันในทางชู้สาว เมื่อนำมาใช้ในประโยคตัวอย่างว่ามีการรณรงค์ลดอัตราติดเชื้อเอชไอวี นั้นแสดงว่า มีอัตราการติดเชื้อในกลุ่มนี้เพิ่มสูงขึ้น สื่อชุดความคิดว่า กลุ่มชายรักร่วมเพศเป็นผู้แพร่เชื้อเอชไอวี

3. การใช้คำนาม พบกลวิธีการใช้คำนาม 5 คำ ว่า คนชายขอบ, ผู้หญิง, ผู้หญิงสมบูรณ์, สาธารณสุข, เชื้อเอชไอวี, อัตราติดเชื้อ เพื่อสื่อชุดความคิดด้านวาทกรรมเพศทางเลือกดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำนาม **คนชายขอบ** ในประโยค “กะเทยเป็น**คนชายขอบ**กลุ่มหนึ่งที่เรียกร้องให้สังคมยอมรับ” คำว่า **คนชายขอบ** แปลว่า กลุ่มคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีหรือสร้างวัฒนธรรมของตนเองขึ้นใหม่ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมของสังคมคนกลุ่มใหญ่ และพยายามที่จะให้คนกลุ่มใหญ่ออมรับวัฒนธรรมของตน การใช้คำนามนี้มาแทนตัวกะเทยในประโยคนี้นี้จึงแสดงให้เห็นชุดความคิดว่า กะเทยไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จึงต้องเรียกร้องให้สังคมยอมรับตน คำนาม **ผู้หญิง** และ**ผู้หญิงสมบูรณ์** ในประโยค “นักแสดงหลายคนของคาบาเรต์คณะนี้ไปเฉาะมาแล้วเหมือน**ผู้หญิง**มาก” และ “เขาดัดสินใจไปเฉาะเพราะอยากเป็น**ผู้หญิงสมบูรณ์**” เฉาะ คือ การไปผ่าตัดแปลงเพศจากชายเป็นหญิง ดังนั้น เมื่อผ่าแล้วจะมีความเหมือนผู้หญิง และมีการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า**ผู้หญิงสมบูรณ์** แสดงให้เห็นชุดความคิดที่ว่า กะเทยจะถูกมองจากภายนอกโดยนำไปเทียบกับผู้หญิง หากสวยหรือมีสรีระได้อย่างผู้หญิงก็จะได้รับการยอมรับ ตรงกันข้ามคือ ถ้าหากไม่เหมือนผู้หญิงก็จะถูกดูถูกได้ แสดงชุดความคิดที่ว่า การมองกะเทยไม่ได้มองที่ตัวตนหรือความสามารถใด นอกจากการนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งภายนอกที่ผู้หญิงมีแล้วประเมินค่าเท่านั้น คำนาม **สาธารณสุข** **อัตราดิตเชื้อ** และ**เอชไอวี** ในประโยค “**สาธารณสุข**รณรงค์คัด**อัตราดิตเชื้อ**เอชไอวีในกลุ่มชายรักร่วมเพศ” คำว่า **สาธารณสุข** หมายถึง องค์กรที่เป็นหน่วยงานทำงานด้านสุขภาพระดับประเทศ สื่อความคิดว่านี่เป็นเรื่องระดับประเทศ ทำให้เห็นว่ากลุ่มชายรักร่วมเพศมีอัตรการดิตเชื้อในกลุ่มที่เพิ่มสูงขึ้น สื่อชุดความคิดว่า กลุ่มชายรักร่วมเพศเป็นผู้แพร่เชื้อเอชไอวี

4. **คำกริยา** พบกลวิธีการใช้คำกริยาเพื่อสื่อชุดความหมายในวาทกรรมเพศที่สาม 5 คำ ได้แก่ พุด, แต่ง, เรียกร้อง, คอยหากิน, สวย โดยใช้เพื่อสื่อชุดความหมายหลากหลายดังตัวอย่าง

คำกริยา **พุด** ในประโยค “เห็นเป็น**ผู้หญิง**ผอมยาวสวยที่แท้เป็นกะเทย**พุด**ออกมาเสียงหัวเราะ” สื่อความหมายว่า กะเทยจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับผู้หญิง เช่น เปรียบการไผ่ผอมยาว นอกจากนี้เปรียบเรื่องเสียงด้วย เพราะผู้หญิงจะมีโทนเสียงที่นุ่มกว่า เมื่อเปรียบแล้วไม่เหมือนเสียงผู้หญิงก็วิพากษ์ในเชิงดูถูก คำกริยา **แต่ง** ในประโยค “นายคนนี้กะเทยควายซัด ๆ **แต่ง**อย่างไรก็ไม่เหมือน**ผู้หญิง**” สื่อความหมายว่า กะเทยถูกไปเปรียบกับเพศหญิงและเมื่อไม่เหมือนก็ถูกดูถูก คำกริยา **เรียกร้อง** ในประโยค

“กะเทยเป็นคนชายขอบกลุ่มหนึ่งที่เรียกร้องให้สังคมยอมรับ” สื่อความหมายว่า กะเทยเป็นกลุ่มเพศทางเลือกที่สังคมไม่ยอมรับ จนต้องออกมาเรียกร้องให้สังคมให้การยอมรับกลุ่มตนเอง

จากกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่อวาทกรรมด้านเพศทางเลือกพบว่า ใช้คำเรียกมากที่สุด และสื่อความหมายเชิงเปรียบเทียบกะเทยกับคุณลักษณะของผู้หญิงมากที่สุดว่า ถ้าเหมือนผู้หญิงก็จะมองว่ารับได้ แต่ถ้าหากไม่เหมือนผู้หญิงจะถูกดูถูก

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเพศพบอุดมการณ์ทางเพศ 3 ประเด็น

- 1) **วาทกรรมเพศหญิง** พบการใช้กลวิธีทางภาษา ได้แก่ การใช้สำนวน การใช้คำเรียก การใช้คำกริยา การใช้คำขยายกริยา โดยวาทกรรมเพศหญิงที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้น ประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเกี่ยวกับเพศหญิง 3 ชุดความคิด คือ ผู้หญิงในอุดมคติ คือจะต้องมีรูปร่างที่ดี ต้องมีหน้าอก แต่ต้องมีขนาดที่ไม่ใหญ่และไม่เล็กเกินไป และมีส่วนสูงที่พอเหมาะไม่เตี้ยไปนัก ผู้หญิงต้องให้ความสำคัญเรื่องการแต่งตัว เพราะการแต่งตัวที่ดีเป็นเครื่องแสดงมูลค่าในตัวของผู้หญิงคนนั้น หากแต่งตัวไม่ดีก็จะถูกดูถูก ส่วนผู้หญิงที่มีอายุมากไม่ควรแต่งกาย หรือทำตัวในลักษณะเดียวกับผู้หญิงในวัยสาว หรือวัยรุ่นเพราะจะถูกมองว่าไม่สมอายุ
- 2) **วาทกรรมเพศชาย** พบการใช้กลวิธีทางภาษา 3 กลวิธี การใช้สำนวน การใช้คำกริยา การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ โดยวาทกรรมเพศชายที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้นประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเกี่ยวกับเพศชาย 3 ชุดความคิด คือ ชุดความคิดว่า สมรรถภาพทางเพศเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้ชายในอุดมคติต้องมี หากไม่มีก็เป็นปมด้อยหรือถูกคู่รักนอกใจไปมีชู้ อุดมการณ์ที่กล่าวถึงเพศชายว่า คุณสมบัติด้านรูปร่างหน้าตาของผู้ชายในอุดมคติคือต้องมีรูปร่างแข็งแรง และมีหน้าตาดี และสุดท้ายชุดความคิดว่าผู้ชายที่มีภรรยาแล้วมักแสดงตนว่ากลัวภรรยา แต่แท้จริงแล้วไม่ได้เป็นแบบนั้น และผู้ที่แสดงตนว่าเป็นภรรยาจะถูกนำมาล้อทำให้เห็นว่าเป็นปมด้อย
- 3) **วาทกรรมเพศทางเลือก** พบการใช้กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างชุดความคิดเรื่องเพศทางเลือก ได้แก่ การใช้สำนวน การใช้คำเรียก การใช้คำนาม คำกริยา โดยวาทกรรมเพศทางเลือกที่สะท้อนผ่านตัวบทนั้นประกอบสร้างชุดความคิดย่อยเกี่ยวกับเพศทางเลือก 3 ชุดความคิด คือ การเป็นเพศทางเลือกเป็นสิ่งที่สังคม

ไม่ยอมรับ เพศทางเลือกที่เป็นกะเทยจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับคุณสมบัติของผู้หญิง หากไม่เหมือนผู้หญิงก็จะโดยตำหนิดูถูก แต่ถ้าสามารถสวຍเท่าผู้หญิงจึงจะได้รับการชมเชย และชุดความคิดที่ว่ากลุ่มชายรักร่วมเพศเป็นผู้แพร่เชื้อเอชไอวี

จากการประกอบสร้างชุดความคิดในเรื่องเพศ แสดงให้เห็นว่า เพศชาย เพศหญิง มีการกล่าวถึงเน้นไปในเรื่องความหล่อ สมรรถภาพทางเพศ และรูปร่างที่ดีของผู้ชาย ส่วนผู้หญิงกล่าวถึงความสวยงาม การแต่งกายที่ดี ไม่มีการกล่าวถึงคุณสมบัติภายใน เช่น ความดี ความซื่อสัตย์ หรือความภาคภูมิใจทางเพศในลักษณะอื่นเลย การสื่อความหมายชุดความคิดเป็นนี้เป็นการให้ความสำคัญแก่รูปลักษณ์ภายนอกเท่านั้น หากผู้รับสารได้รับชุดความคิดเหล่านี้นี้มาก ๆ อาจทำให้เกิดชุดความคิดเพียงแค่การมองรูปร่างหน้าตาภายนอกเท่านั้นได้ สำหรับวาทกรรมเพศที่สาม จะเห็นชุดความคิดที่เน้นกระบวนการวิพากษ์จากภายนอกเช่นกัน คือ กะเทยก็จะเอาไปเปรียบเทียบกับผู้หญิงและถ้าไม่เหมือนผู้หญิงก็โดนตำหนิ และดูถูก แท้จริงแล้วเรื่องรสนิยมทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัว การที่สังคมจะถูกชุดความคิดแบบนี้ครอบงำอาจทำให้พื้นที่เสรีของเพศที่สามลดลง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์วาทกรรมทางเพศที่ปรากฏดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์เรื่องเพศที่ถูกถ่ายทอดผ่านเอกสารทางราชการหรือเอกสารที่ใช้เป็นหนังสืออ้างอิงทางภาษาได้ โดยประกอบสร้างชุดอุดมการณ์ทางเพศ 3 ประเด็น คือ เพศหญิง เพศชาย และเพศทางเลือก สำหรับกลวิธีทางภาษาที่ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงอุดมการณ์ทางเพศมากที่สุดคือ กลวิธีการใช้สำนวน เพราะสำนวนเป็นข้อความที่แฝงไว้ด้วยความหมายนัย ความหมายนัยเป็นความหมายเชิงประหวัด คือ ต้องคิดถึงความหมายที่ผู้ส่งสารแฝงความคิดบางอย่างไว้ เมื่อนำมาใช้ในการอธิบายหรือนำมาเปรียบเทียบเพื่อให้ความหมายของคำบางคำหรือสิ่งบางสิ่งจะเป็นการอธิบายให้เห็นภาพเปรียบเทียบได้ง่ายขึ้น แม้จะมีความหมายที่รุนแรงแต่เมื่อใช้การเปรียบเทียบด้วยสำนวนแล้วจะดูลดความรุนแรงลงได้ เช่น หมดกระสุน ย่อมดีกว่าใช้คำว่า หมดสมรรถภาพทางเพศ ดังนั้น สำนวนจึงถูกนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายแฝงชุดความคิดต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก ชุดความคิดที่แสดงอุดมการณ์ทางเพศที่ปรากฏในหนังสือพจนานุกรมคำใหม่ แสดงให้

เห็นว่าสังคมไทยยังคงจำแนกความแตกต่างของบุคคลด้วยเพศสภาพ คือ จำแนกเป็นเพศหญิง เพศชาย และเพศอื่น ๆ โดยเพศหญิงและเพศชายเป็นเพศสภาพที่ถูกมองว่าปกติ แต่ภาพในอุดมคติจะดูมองที่สภาพภายนอกที่แสดงออกมา เช่น หน้าตา สัดส่วน ความงามทางกาย หรือความสมบูรณ์ทางร่างกาย เช่น หน้าอก ความแข็งแรง ความหล่อ มีการกล่าวถึงอุดมคติความเป็นเพศชายในเรื่องการมีสมรรถภาพทางเพศที่เป็นเรื่องภายใน แต่ไม่มีการกล่าวถึงอุปนิสัย ความสุภาพ ลักษณะนิสัยเฉพาะเพศ ความฉลาด ความมีวุฒิภาวะ หรือเรื่องอื่น ๆ ที่แสดงถึงอุดมคติแบบบ่งถึงสิ่งภายในตัวบุคคลเลย ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อพูดถึงเรื่องเพศสิ่งที่จำแนกความแตกต่างเป็นเรื่องภายนอกทั้งหมด สำหรับอุดมการณ์ที่ได้จากวาทกรรมเพศทางเลือกสื่อชุดความคิดที่ว่าเพศทางเลือกยังไม่ได้รับการยอมรับนัก เพราะมีการแสดงออกภายนอกแตกต่างจากเพศหญิงและชาย ไม่ปรากฏว่ามีการแสดงชุดความคิดเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคมในเรื่องเพศ แท้จริงแล้วเรื่องเพศเป็นเรื่องเสรีภาพทางการแสดงออก ดังนั้นการนำเสนอชุดความคิดบางอย่างที่ทำให้เกิดภาวะความไม่เท่าเทียมกันเป็นเรื่องที่เอกสารทางราชการพึงต้องระวัง ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่า การศึกษาในประเด็นความไม่เท่าเทียมเรื่องเพศในเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานราชการเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญมาก เพราะพื้นฐานการยอมรับความเป็นตัวตนของบุคคลอื่น เป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาวาทกรรมเรื่องเพศจะช่วยให้เห็นอุดมการณ์ต่าง ๆ ได้จึงควรมีการศึกษาการประกอบสร้างอุดมการณ์ทางเพศจากบุคคลที่เป็นผู้ประกอบสร้างตัวตนทางเพศของตนเอง เช่น จากมุมมองของเพศที่สาม เพื่อให้ได้ทราบว่าบุคคลเหล่านั้นต้องการให้ผู้อื่นคิดและมองตนในลักษณะใด

รายการอ้างอิง

- คชาธิป พานิชตระกูล. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายในหนังสือพิมพ์ฉบับรายวันภาษาไทย ปี พ.ศ. 2555: การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาภาษาไทย, คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2558). *ภาษากับอัตลักษณ์เมียฝรั่งในวาทกรรมสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2553). *อุดมการณ์ความเป็นชายในวาทกรรมโฆษณาสินค้าและบริการสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชาย*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาภาษาไทย, คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อยู่นีนอตุลตราไวโอเรต.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). *พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2558). *พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ศิริพร รักดีผาสุข. (2553). *วาทกรรม “ความเป็นผู้หญิง” ในนิตยสารสุขภาพและความงาม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- de Beauvoir, S. (1952). *The second sex*. trans. H.M. Parshely. New York: Abfud & Knopf.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis*. London: Longman.
- Hymes, D.H. (1974). Ways of speaking. In R. Bauman & J. Sherzer (Eds.), *Explorations in the ethnography of speaking* (pp. 433-452). Cambridge: Cambridge University Press.

Machin, D., A. Mayr. (2012). *How to do critical discourse analysis*. London: California. Singapore, New Delhi: SAGE.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University